

Fólkaskúlin skal hava avbjóðingar

Í dagunum 11. til 15. september vitjaði danski yvirlæknin Ole Bentzen í Føroyum og helt fyrilestur fyri læknum og øðrum áhugaðum í samkomuhøllini á Landssjúkrahúsinum.

Ole Bentzen arbeiðir sum yvirlæknir á »Statens Hørecentrak« í Århus. Hann hevur serstakliga arbeiðt við trupulleikunum hjá handicappaðum børnum, tað verið seg deyvum, blindum, mongolum, spastikarum og øðrum.

Ole Bentzen hevur hesi seinastu 30 árin verið ein av fremstu talsmonnum fyri, at handicappað børn koma at ganga í somu skúlum, sum vanlig børn (integratióin).

Í lívsstarvi sínum sum læknir hevur Ole Bentzen skrivað nógvar ritgerðir og bókur um handicappað børn. Hann hevur saman við høkrum øðrum læknum skrivað bókina: »Dansk Audiologi«. Í bókini verður sagt frá royndunum við deyvum í Danmark tey seinastu 25 árin.

Ole Bentzen er í dag ráðgevi hjá danska uttanríkisráðgjafinum í spurningum, sum viðvíkjast hoyru- og málsmenning.

Annars er Danmark í dag tað landið í heiminum, sum liggur á odda, hvat viðvíkur endurútbúgving av deyvum.

Ole Bentzen hevur sjálvur staðið á odda fyri uppbyggingini av deyvamiðstöðum í Egyptalandi, India, Sri Lanka, Australia og New Zealandi.

Danmark framleiðir í dag 25 prosent av øllum hoyritólum í heiminum.

Söslurinn hitti Ola Bentzen og tosaði við hann, áðrenn hann fór víðari til Íslands seinasta leygardag, har hann skuldi halda fyrilestur í íslenska læknafelagnum.

Hvat hevur so hesin Ole Bentzen at siga okkum feroingum! Ikki so lítið, tá samanum kemur. Hann hevur nevniliga sínar meiningar um handicappað børn, um fólkaskúlan, um spessalskúlar, um vardar verkstaðir, um institutiðir og um nógvar aðrar spurningar.

Hann heldur, at tað er skeivt, at vit koyra handicappað børn í spessalbarnagarðar og í spessalskúlar. Tey skulu vera saman við øðrum børnum í vanligum barnagarðum og skúlum, um tey skulu mennast og gerast meira sjálvbjargin og trívast í samfelagnum. Hann tosar ikki um blind ella deyv børn, men harafturimóti um børn, sum eru øðrvísi.

Ole Bentzen ger upp við aldagarmán sið viðvíkjandi viðgerðini og endurútbúgvingini av børnum, sum eru øðrvísi. Hann fordømir ikki fortíðina ella institutiðirnar sum so, men hann vísir á, at vit mugu ikki læsa okkum fóst í gomlum undirvisingar- og viðgerðarháttum.

Hann er ikki samdur við teimum, sum siga, at vit skulu biða við at senda handicappað børn í fólkaskúlan, til skúlin er búgvin at taka ímóti teimum. Skal skúlin biða, verður hann ongantíð búgvin. Skúlin verður einans búgving, um hann fær avbjóðingina, heldur Ole Bentzen.

Kjarnan í tankum hansara er, at tey handicappaðu og tey frisku børnini skulu ikki skiljast sundur, hvørki í skúlanum ella í arbeiðinum. Bert við at vera saman kunnu tey vera við til at hjálpa hvørjum øðrum, geva hvørjum øðrum avbjóðingar og ábyrgd.

Ole Bentzen heldur, at eitt samfelag er bert eitt gott samfelag, um tað tekur sær av teimum veikastu.

Í samrøðuni við danska yvirlæknin nema vit við fleiri av umrøddu spurningum.

Ole Bentzen: — Út í fólkaskúlan við handicappaðum børnum. Spessalskúla-lærarnir eiga at fylgja við og fysioterapeutarnir

Ole Bentzen, yvirlæknir á »Statens Høresentrak« í Århus:

Handicappað børn skulu ikki á spessalbarnagarðar og -skúlar

Tey skulu vera saman við øðrum børnum í vanligum barnagarðum og skúlum

— Vit eiga ikki at seta handicappað børn í spessalbarnagarðar ella spessalskúlar. Skulu tey hava nakran møguleika at mennast, mugu tey vera saman við vanligum børnum í vanligum barnagarðum og skúlum.

Ole Bentzen hevur fyrst og fremst arbeiðt við deyvum børnum, men arbeiðið hansara fevnir eisini um onnur handicappað børn.

Við øllum hesum børnum vísir tað seg, at jú fyrr vit uppdaga tey og jú fyrr tey verða hildin til og hjálpt, tess størri er møguleikin fyri at hjálpa teimum, soleiðis, at tey seinni í lívinum verða betur fer

fyri at klára seg sjálv í samfelagnum.

Ole Bentzen vísir í hesum sambandi á, hvussu stóran týðning tað hevur, at tey handicappaðu børnini koma í barnagarðar, har tað eisini eru vanlig børn. Tá hava tey møguleikan at læra av hinum, menna málið og læra at røra seg, og tá kunnu tey eisini klára seg betri, tá

tey seinni skulu verða upptikin í fólkaskúlan.

Skúlin og heimið

Ole vísir á, hvussu stóran týðning tað hevur, at barnið ikki verður flutt frá heiminum, men verður verandi í sínum heimliga umhvørvi.

— Vit eiga ikki at gloyma, at skúlabørn bert læra 30

prosent í skúlanum. Ti mugu vit skilja, hvussu stóran týðning tað hevur, at tey kunnu vera heima og vaksa upp saman við systkinum, vinum o.ø.

Tey seinastu 12 árin hevur Ole Bentzen serstakliga havt stóran áhuga fyri mongolbørnum. Eins og tað er galdandi fyri blind, deyv og spastisk børn, so ræður tað eisini um at uppdaga og fáa fatur á mongolum so tíðliga, sum til ber.

Mongolar

Í fyrilestri sínum í Føroyum kom Ole Bentzen rættliga ofta inn á spurningin um mongolar. Sjálvur sigur hann, at hann hevur greitt læknunum á Landssjúkrahúsinum frá, at tá teir fáa eitt mongolbarn til viðgerðar, so

ræður um at fáa fatur á onkrum, sum veit nakað um hesi børnini.

Foreldrini skulu síðani hava eina arbeiðsætlan at ganga eftir. Henda ætlan skal hava upplýsingar um, hvussu foreldrini skulu fyrihalda seg móttvegis einum mongolbarni.

— Tað er nevniliga so, sigur Ole Bentzen, at tá vit gerast foreldrar at einum brekaðum barni, tá er talan um triggjar sjúklingar. Teir eru mammann, pápin og barnið. Tey skulu øll viðgerast, øll skulu læra nakað um handicappið og øll skulu vita, hvat skal gerast fyri at bota um viðurskiptini.

Ole Bentzen leggur stóran dent á, at barnið skal ikki undir andveikaforsorgina. Tað skal búgva heima hjá foreldrunum, tá hetta letur seg

gera. Sjálvur vitjar og hjálpir hann í lótni umleið 150 mongolbørnum, sum búgva heima hjá foreldrunum. 10 av hesum børnum ganga nú í fólkaskúlanum.

Sjúkrahúsið stóra ábyrgd

Uppá fyrispurning, hvør skal taka stig til, at foreldrini fáa upplýsingar um, hvussu tey skulu taka sær av einum mongolbarni, sigur Ole Bentzen:

— Tað haldi eg fyrst og fremst sjúkrahúsið eiga at syrgja fyri. Í fyrstu syftu er tað føðideildin, jafðarmóðurin og læknin, ið eiga at vita, hvønn sakkunnleika tey skulu hava fatur á, um barnið hevur eitthvørt brek.

— Í Danmark eri eg ein av teimum, sum foreldrini ringja til at biða um hjálp. Og so koma tey til mín við mongolbarninum.

Ole Bentzen heldur fyrst, at hava føroysk foreldrar ongan at heita á fyri at fáa hjálp í Føroyum, so eru tey vælkomnir at tosa við seg. Tað er eins umráðandi at tey fáa eina ferð til Danmarkar, sum onnur fáa, ið búgva á Hotel Tórshavn og eru til kanningar á Ríkishospitalinum.

— Hvussu er stóran tá hjá øðrum handicappaðum børnum?

Ole Bentzen: — Vit